

VADEMECUM

- Obsah:**
- I. Pravidla pro psaní písemných prací
 - II. Úprava textu – doplnění
 - III. Pravidla citování v češtině
 - IV. Pravidla citování na Ústavu románských jazyků a literatur: ve francouzštině, španělštině, italštině, portugalštině
 - V. TOP10 Technika odborného psaní – nový kurz na FF MU!
 - VI. Kritické čtení – příprava referátu
 - VII. Umberto Eco – Jak napsat diplomovou práci?

I. Pravidla pro psaní písemných prací

(podle doporučení Ústavu hudební vědy FF MU v Brně)

Tato pravidla se týkají všech typů písemných prací, tj. prací seminárních, bakalářských, diplomových a oborových prací, magisterských diplomových a oborových prací a prací dizertačních.

Struktura písemných prací:

1. *Titulní strana.*
2. *Prohlášení o samostatné vypracování písemné práce. Poděkování.*
3. *Obsah.*
4. *Úvod.*
5. *Jednotlivé kapitoly (stať).*
6. *Závěr.*
7. *Seznam vyobrazení (není nutný).*
8. *Seznam použité literatury a pramenů.*
9. *Přílohy (nejsou nutné).*

Práce jsou stránkovány (ve spodní části stránky) od úvodu.

ad 1. Titulní strana musí obsahovat:

- a. Název ústavu, fakulty a univerzity (v záhlaví).
- b. Jméno studenta.
- c. Označení práce (Bc., Mgr., Dr.).
- d. Název práce (uprostřed stránky).
- e. Jméno vedoucího práce.
- g. Místo a rok ukončení práce.

ad. 2. Prohlášení o samostatném vypracování písemné práce je uvedeno na samostatné straně (ve spodní části). Poděkování je rovněž uvedeno na samostatné straně a může obsahovat:

- a. Podněty, které vedly ke zpracování tématu práce.
- b. Poděkování institucím a jednotlivcům, kteří pomáhali při sběru a interpretaci použitých faktů.
- c. Poděkování vedoucímu práce a konzultantům.

- ad 3. Obsah** uvádí seznam jednotlivých částí práce, stránky jednotlivých kapitol a podkapitol.
- ad 4. Úvod** má stručně uvádět do pojednávaného problému. Může také obsahovat zdůraznění osobního vztahu studenta k tématu práce, nastínění zpracovávané problematiky či zdůvodnění aktuálnosti tématu.
- ad 5. Stat'** sestává z jednotlivých kapitol písemné práce, kde student samostatně zpracovává zkoumanou problematiku. V této části prokazuje schopnost aplikovat poznatky získané studiem a formulovat vlastní stanovisko k řešeným problémům.

Stat' je obvykle rozdělena na kapitoly, jež mohou být samostatně nadepsány, či číslovány. Členění stati na kapitoly (kapitoly obsahují mimo jiné např. charakteristiku materiálu, popis použitých metod a postupů, dosavadní stav bádání, souvislosti, možnosti generalizace, shody a neshody s literaturou, zdůraznění nových pohledů, postupů, nových výkladů pramenů či literatury atd.)

Pozn. k bodu 5: **Citace**

- a. Obecně platí, že citace musí být přehledná a úplná. Je lépe uvádět více údajů pro identifikaci (např. u seriálových publikací anebo elektronických zdrojů).
 - b. Citace literatury, sdělení informátorů či dalších pramenů by měly být uváděny výhradně v původním znění (bez překladu). Cituje se vždy z původního díla. Pokud si nelze opatřit původní pramen, musí se výslovně uvést, že citát je z "druhé ruky", a udat přesně pramen, z něhož byl vzat. Vypustí-li se něco v citátech, označí se to třemi tečkami v hranaté závorce. Citáty jsou vyznačeny uvozovkami. Pro zachování struktury pramene (je-li v originále užito více druhů písma) je lépe zachovat výchozí druh písma. (citáty proto nemusejí být nutně uváděny jiným druhem písma; obvyklá praxe bývá kurzíva). Citáty mohou být vyznačeny odlišným formátováním odstavce u delších citací (samostatný odstavec s posunutým odsazením, příp. s odlišným řádkováním).
 - c. Poznámky je lépe pro přehlednost uvádět pod čarou.
- ad 6. Závěr** obsahuje shrnutí hlavního obsahu celého pojednání. Uvádí stručně nová fakta i závěry. Upozorňuje na nejdůležitější myšlenky práce.
- ad 7. Seznam vyobrazení** bývá obvykle zařazen před přílohami (ilustracemi). Jednotlivé ilustrace obsažené v práci jsou uvedeny popiskami. Pokud nejsou vyobrazení výsledkem vlastní práce, uvádí se jejich původ.
- ad 8. Seznam použité literatury** a pramenů uvádí jednotlivé publikace v abecedním pořadí. Seznam zahrnuje všechny použité prameny. Při větším rozsahu se prameny mohou uvádět v určitém členění (např. časopisy, knihy, slovníky atd.).
- ad 9. Přílohy** je nutno označit písmeny velké nebo malé abecedy a podrobnou popiskou pod přílohou.

Technické a formální požadavky:

Seminární a závěrečné oborové práce jsou odevzdávány v jednom exempláři. Musí být svázané tzv. kroužkovou vazbou. Jsou archivovány v knihovně romanistiky. Bakalářské a magisterské diplomové práce jsou odevzdávány ve dvou exemplářích. Jsou svázané knihařsky. Dizertační práce (doktorské) jsou odevzdávány ve třech exemplářích, knihařsky vázané.

Volba typu písma, jeho velikosti, řádkování a uspořádání na stránce ovšem musí respektovat požadavek dobré čitelnosti a přehlednosti. V případě počítačové sazby musí být student připraven předložit soubor dat s vlastním textem práce jako doklad splnění požadavků na rozsah práce.

- Rozsah **seminárních** písemných prací je max. 25 000 znaků, povinnou součástí je české a cizojazyčné resumé.
- Rozsah **bakalářských oborových** prací je max. 40 000 znaků.
- Rozsah **bakalářských diplomových** prací je min. 50 000 znaků.
- Rozsah **magisterských oborových** prací z nediplomního oboru dvouoborového studia je max. 80 000 znaků, povinnou součástí je české a cizojazyčné resumé.
- Rozsah **magisterských diplomových** prací je min. 140 000 znaků.
- Rozsah **dizertačních** prací je min. 200 000 znaků.

II. Úprava textu - doplnění

- **Základní pravidla úpravy odborného textu**

http://www.phil.muni.cz/fil/vyuka/uprava_odb_textu.html

- **Typografická pravidla – časté chyby**

<http://www.phil.muni.cz/fil/vyuka/metodika/chyby.html>

- **Obecné zásady zpracování textu pomocí počítače**

<http://www.phil.muni.cz/fil/vyuka/metodika/kpp.html>

III. Pravidla citování v češtině

Citace v odborných textech

(podle Příruční mluvnice češtiny, vychází z normy ČSN 01 0197):

I. Úpravy v citaci:

1. vynechávky v textu: [...]
2. doplnění textu: [Pavel]
3. zdůraznění textu: (ztuč. aut.) nebo (ztuč. iniciály autora)
(zdůr. aut.) nebo (zdůr. iniciály autora)

II. Cizojazyčné citáty:

1. překládají se do češtiny s ohledem na známost jazyka a odbornost textu
2. překladatel citátu se uvádí, pokud není totožný s autorem textu, popř. následuje: (přel. aut.) nebo (přel. iniciály autora)

III. Bibliografické údaje:

1. kniha: *zkrácená citace:*
Zuska, V.: Temporalita metafory. 1. vyd. Praha 1993.
základní citace:
Zuska, V.: Temporalita metafory. 1. vyd. Praha, Gryf 1993. 70 s.
2. sborník: Hřebíček, L. – Altmann, G. (eds): Quantitative Text Analysis. Trier, Wissenschaftlicher Verlag 1991.
3. článek ze sborníku: *zkrácená citace:*
Hřebíček, L. – Altmann, G.: Prospects of Text Linguistics. In: Quantitative Text Analysis. Trier 1991. s. 39.
základní citace:
Hřebíček, L. – Altmann, G.: Prospects of Text Linguistics. In: Hřebíček, L. – Altmann, G. (eds): Quantitative Text Analysis. Trier, Wissenschaftlicher Verlag 1991. s. 39-61.
4. článek z časopisu: *zkrácená citace:*
Uhlířová, L., Slovo a slovesnost, 56, 1995, s. 8.
základní citace:
Uhlířová, L.: O jednom modelu rozložení délky slov. Slovo a slovesnost, 56, 1995, č. 1, s. 8-14.
nebo
Uhlířová, L.: O jednom modelu rozložení délky slov. Slovo a slovesnost, 56, 1995, s. 8-14.
nebo
Uhlířová, L. (1995): „O jednom modelu rozložení délky slov“. Slovo a slovesnost, 56: 8-14.

- odborné časopisy a jednotlivé obory mají svoje interní pravidla pro citaci, která upravují státní normu
- psaní velkých písmen se řídí pravidly daného jazyka
- při odkazech na zahraniční autorky se jméno v textu zpravidla přechyluje, v seznamu literatury zpravidla ne
- preferujte základní verzi citace
- sledujte konkrétní pravidla v odborném tisku daného oboru
- vybranou variantu citace používejte důsledně

IV. Pravidla citování na Ústavu románských jazyků a literatur: ve francouzštině, španělštině, italštině, portugalštině

Francouzština

1. Généralités

Police: Times New Roman. Taille 12 (texte, intitulés) et 10 (notes infrapaginales).

- Caractères gras: titre général et intitulés des sections
- Italique: mise en valeur d'un élément ou son emploi autonymique
- Souligné: à éviter
- Guillemets: citations

Ponctuation: pas d'espace avant la virgule et le point; pas d'espace entre les parenthèses et le segment qu'elles encadrent; pour le reste la ponctuation doit respecter la norme de la langue du texte

Notes: en bas de page

2. Références bibliographiques

2.1. Dans le texte

a) (Genette, 1987: 22)

b) Si le patronyme est syntaxiquement engagé: Genette (1987: 22)

2.2. Dans les références bibliographiques infrapaginales ou à la fin du texte

GENETTE, Gérard, *Palimpsestes*, Paris, Seuil 1987.

SELLIER, Philippe, „Qu'est-ce que le mythe littéraire“, *Littérature*, n° 55, 1984, pp. 22-44.

Španělština

1. Generalidades

Estilo de párrafo: Times New Roman, tamaño 12 (texto, los títulos) y 10 (notas a pie de página).

- letra mayúscula: el título principal y los subtítulos
- letra en cursiva: para acentuar un elemento o su empleo específico
- subrayado: evitarlo
- comillas: citas

Puntuación: no hacer espacio ante la coma y el punto; no hacer espacio entre las paréntesis y el elemento dentro de las mismas; en cuanto al resto de los signos de puntuación hay que respetar la norma de la lengua concreta

Notas: a pie de página

Bibliografía: al final del texto

2. Referencias bibliográficas

2.1. En el texto

a) (Genette, 1987: 22)

b) Si el apellido forma parte del texto: Genette (1987: 22)

2.2. En las referencias bibliográficas al final del texto:

GENETTE, Gérard (1987). *Palimpsestes*, Paris, Seuil.

ALONSO, Amado (1925). “Un pasaje de La pícaro Justina”, *Revista Española*, XII, págs. 179-180.

Italština

1. Condizioni generali

Carattere : Times New Roman. Dimensione dei caratteri 12 (testo, titoli) e 10 (note a piè di pagina).

- Grassetto: titolo generale e titoli delle sezioni
- Corsivo: evidenziare un elemento facendo riferimento allo stesso (p. es. una parola) o a un titolo (p. es. di un libro)
- Sottolineature: da evitare
- Virgolette: citazioni

Punteggiatura: nessuno spazio prima della virgola e del punto; nessuno spazio tra le parentesi e il segmento che racchiudono); per tutto il resto la punteggiatura deve rispettare le norme del linguaggio scritto

Note: a piè di pagina

Bibliografia: alla fine del testo

2. Informazioni bibliografiche

2.1. Nel testo

a) (Genette, 1987: 22)

b) Se il nome dell'autore è già utilizzato sintatticamente: Genette (1987: 22)

2.2. Nei riferimenti bibliografici a piè di pagina o alla fine del testo

GENETTE, Gérard, *Palimpsestes*, Paris, Seuil 1987.

SELLIER, Philippe, „Qu'est-ce que le mythe littéraire“, *Littérature*, n° 55, 1984, pp. 22-44.

Portugalština

1. Generalidades

Tipo de Letra: Times New Roman, tamanho 12 (texto e títulos)

- Letras gordas: título principal e subtítulos dos diferentes capítulos
- Itálico: para realçar um elemento ou a sua utilização autónoma
- Sublinhado: a evitar
- Aspas: citações

Pontuação: sem espaço antes de vírgula e ponto final; sem espaço entre o parênteses e o os elementos enquadrados por estes; no que se refere ao resto deverá ser respeitada a norma da língua do texto

Notas: nota de rodapé

Bibliografia: no final do texto

2. Referências bibliográficas

2.1 No texto

a) (Genette, 1987: 22)

b) Se o patronímico se encontra sintacticamente ligado: Genette (1987: 22)

2.2. As referências bibliográficas em rodapé ou no fim do texto

GENETTE, Gérard, *Palimpsestes*, Paris, Seuil 1987.

SELLIER, Philippe, „Qu'est-ce que le mythe littéraire“, *Littérature*, nº 55, 1984, pp. 22-44.

V. TOP10 Technika odborného psaní – nový kurz na FF MU!

Předmět je otevřen studentům libovolného oboru a je vyučován každý semestr.

Anotace

Kurz je věnován seznámení se základními pravidly tvorby vědeckých písemných prací, formální a jazykové správnosti, stylistice, normám (citace, bibliografie...) a základním dovednostem v argumentaci. Je vyučován odborníky na vybraná témata: - formální úprava písemných prací (základní informace o požadavcích na úpravu písemných prací na FF) - pravopis (specifika pravopisu slov domácích, zásady přepisování a adaptace slov přejatých, psaní velkých písmen, zkratk a značek, problémy interpunkce, poučení o základních kodifikačních příručkách) - stylistika - zdroje vědeckých informací (obecný postup práce při tvorbě rešerše, databáze profesionálních informací) - teorie argumentace (základní postup při analýze argumentu s důrazem na představení nejčastějších formálních a neformálních chyb)

Osnova

Stylistika (3x 2 hod.): 1) styl, stylistika, specifické rysy odborného stylu a jeho žánrové rozpětí, praktická stylizační cvičení, 2) práce s odborným textem - klíčová slova, osnova, anotace, abstrakt, resumé, 3) normy vztahující se ke tvorbě odborných textů - formální úprava dokumentů, bibliografické citace, korektorské značky.

Literatura

- [Raclavský, Jiří](#). Bokr, Svatek: Základy logiky a argumentace. *ProFil*, Brno, 2, 1. ISSN 1212-9097. 2001. recenze. [URL info](#)
- Následující tři položky se vztahují k sekci Stylistika.
- Čmejrková, Světlá - Daneš, František - Světlá, Jindra. *Jak napsat odborný text*. Vyd. 1. Voznice : LEDA, 1999. 255 s. Bibliografie: s. 251-255. ISBN 80-85927-69-1. [info](#)
- ŠANDEROVÁ, J. 2005. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách*. Praha : SLON.
- Šesták, Zdeněk. *Jak psát a přednášet o vědě*. Vyd. 1. Praha : Academia, 2000. 204 s. Bibliografie: s. 198-201. - Rejstřík. ISBN 80-200-0755-5. [info](#)

VI. Kritické čtení – příprava referátu

Takzvaný **referát** zahrnuje několik typů akademického cvičení, se kterými se pracuje ve Francii: **explication de texte, commentaire, dissertation**. Narozdíl od francouzského prostředí však český referát není jasně definován. Chybějící pravidla sice dávají větší prostor originalitě referujícího, často však vedou k nepřesnostem a nejasné struktuře práce. Následující přehled se snaží využít pravidel francouzské metodologie k vytvoření základního rámce přístupu k referátu, který by studenty vedl k rozvíjení schopnosti správně argumentovat a zpracovávat zadaná témata.

I. Téma:

1. Okruhy otázek

Jak přistupovat k tématu? Především je třeba důkladně prozkoumat samotné zadání. Můžeme začít otázkami, které rozebírají jednotlivé části zadání.

Příklad tématu: *Ironie a nostalgie v díle Milana Kundery*.

Příklady možných základních otázek:

1. Hledání definic: *Co je ironie? Co je nostalgie? Jaký je jejich vztah?*
2. Vymezení děl: *V kterých dílech Milan Kundera používá prvky ironie a nostalgie? Vyjadřuje se v některých dílech k těmto pojmům?*
3. Charakteristika: *Používá Milan Kundera ironii a nostalgii zvláštním způsobem? Jsou ironie a nostalgie důležitými prvky poetiky Kunderových děl?*

2. Sestavení bibliografie

Způsob sestavení bibliografie se liší podle typu zadaného tématu, rozsahu a hloubky práce, dostupnosti literatury atd.

1. Primární literatura – komentované texty, které je nutné znát **důkladně** (např. *texty Milana Kundery*)
2. Sekundární literatura – teoretické texty, které prohloubí vlastní četbu, umožní včlenit vlastní postřehy do kritického rámce a poskytnou dostatečné terminologické vybavení (např. *slovníky, teoretické práce o ironii a nostalgii, kritické práce o díle Milana Kundery*)
3. Doplnující literatura – další texty, které mohou rozvinout téma (např. J. Kratochvil: *Brno nostalgické i ironické*)

3. Provizorní osnova

Provizorní osnova práce umožní efektivnější přístup k vlastním analýzám i k následujícímu zpracování bibliografie.

Příklad:

Úvod

– výběr a charakteristika tématu

Ironie a nostalgie

– definice obecná a aplikovaná na literaturu

Typologie ironie a nostalgie v díle MK

– interpretace textů

Závěr

– charakteristika ironie a nostalgie v díle MK

II. Zpracování bibliografie:

1. Základní práce – *texty MK, texty, které obecně definují ironii a nostalgii*
2. Zaměřené hledání – *texty, které se zabývají ironií a nostalgií v literatuře 20. století, v oblasti románové tvorby, v díle MK*
3. Poznámky – *citace zásadních pasáží, postřehy, které se týkají tématu*

III. Detailní plán práce

Detailní plán práce už zachycuje základní argumentační linii referátu, obsahuje konkrétní odkazy na sekundární literaturu.

1. Formulování problematiky (zásadní!)

Příklad:

Ironie a nostalgie představují dvě konstanty románové tvorby Milana Kundery. Reversibilita ironické výpovědi umožňuje víceznačné čtení románového světa: ironický komentář vypravěče nevyklučuje lyrický podtón, bolestnou touhu po návratu k autentickému prožitku světa - nostalgii.

2. Detailní osnova – začlenění sekundární literatury

IV. Argumentace (bude doplněno)

1. Zásady správné argumentace

Základní argumentační struktura:

tvrzení – konektor (správný spojovací výraz) – důkaz

Příklad:

Kouření cigaret škodí zdraví /tvrzení/: je totiž /konektor/ dokázáno, že kuřáci trpí nemocemi více než nekuřáci. /důkaz/

2. Chyby v argumentaci

...

VII. Umberto Eco – Jak napsat diplomovou práci?

(Votobia, Olomouc 1997, přeložil a předmluvu napsal I. Seidl)

Poznámky z četby

I. Úvod – téma práce

Smysl diplomové práce

Nespočívá v sumě nabířlovaných poznatků, ale v samostatném, kritickém zpracování zařitých vědomostí a v získání schopnosti definovat problémy, systematicky je řešit a vykládat v souladu s konkrétními postupy mezilidské komunikace (tyto schopnosti se mohou výborně hodit i později, v dalším průběhu lidského života). (s. 17)

Čtyři jednoduchá pravidla pro výběr tématu

1. *Téma odpovídá zájmům posluchače.*
2. *Prameny nutné pro zpracování tématu jsou pro kandidáta fyzicky dostupné.*
3. *Zpracovatelnost veškerých podkladů a pramenů odpovídá kulturní úrovni kandidáta.*
4. *Metodologické předpoklady pro daný výzkum jsou na takové úrovni, aby odpovídaly zkušenosti a přípravě, kterou kandidát již získal. (s. 26)*

Výběr tématu

Čím více se zúží předmět výzkumu, tím lépe se dá pracovat a tím snadněji se také kráčí k cíli. (s. 33)

Zpracovat dílo současného spisovatele je vždy obtížnější. (s. 37)

Kritéria vědecké práce

1. *Předmětem výzkumu je poznatelný či identifikovatelný předmět, jenž musí být označován a definován tak, aby byl poznatelným a identifikovatelným rovněž pro ostatní.*
2. *Výzkum se musí dopracovat k tomu, aby o předmětu našeho zájmu sdělil věci, které ještě řečeny nebyly, anebo aby se podíval novým pohledem na věci, které již řečeny byly.*
3. *Výzkum musí být užitečný a prospěšný pro ostatní.*
4. *Výzkum musí poskytnout předpoklady pro potvrzení nebo vyvrácení předpokladů, z nichž vychází. (s. 49-52)*

Znalost cizích jazyků

Téma diplomové práce, které si volím, nesmí předpokládat znalost jazyků, které neovládám a kterým nejsem ochoten se naučit. (s. 44)

II. Bibliografie

Primární a sekundární literatura

K primární literatuře se musíme dostat přímo, a ne zprostředkovaně. (s. 74)

Pokud jde o sekundární literaturu, z té musíme přečíst přinejmenším všechny významnější práce, ne-li všechny. (s. 74)

Pracujeme-li s knihami, je pramenem z „první ruky“ originální vydání díla nebo jeho kritická edice. (s. 77)

Meziknihovní výpůjční služba

Jakmile si zjistíme, že se požadovaná kniha nachází v jiné domácí či zahraniční knihovně, je dobré vědět, že běžná knihovna má obyčejně meziknihovní výpůjční službu, vnitrostátní i zahraniční. (s. 85)

V jakém pořadí číst knihy?

Začneme tím, že si přečteme dvě nebo tři odborné knížky všeobecného charakteru, abychom si vytvořili základní přehled o celé problematice; vzápětí začneme číst texty zvoleného autora a budeme se snažit o to, abychom pochopili, o čem se v těchto textech hovoří; následně se vrátíme k odborné literatuře a podíváme se na ni komplexně; a konečně se opět pohroužíme do četby konkrétního autora, tentokrát už se znalostí odborného kontextu a zázemí. (s. 141)

III. Pracovní plán a zpracování literatury

Pracovní plán, obsah, úvod

Pracovní plán zahrnuje název, obsah a úvod. (s. 143)

Poté, co určíme základní téma, se rozhodneme, že se budeme zabývat jediným specifickým problémem. Formulace tohoto problému je současně pracovní otázkou. (s. 143)

Úvod a obsah budou neustále přepisovány v závislosti na tom, jak bude práce postupovat směrem k cíli. (s. 146)

Má-li obsah dobře vyjadřovat myšlenkovou strukturu práce (ústřední problém, vedlejší problém, hlavní téma, odbočky apod.), musí být členěn do kapitol, oddílů a pododdílů. (s. 150)

Záznamy z četby

Přesně si poznamenáváme všechny zjištěné bibliografické údaje, obsah knihy či článku, pár zásadních citací, naše vlastní hodnocení a celou řadu dalších případných poznámek a pozorování. (s. 164)

Nejlepší podněty a nápady nemusejí nutně pocházet od největších a nejuznávanějších autorů. (s. 181)

IV. Vlastní psaní

Srozumitelnost

Vysvětleme a definujeme všechny odborné termíny, kterých ve vlastní rozpravě používáme jako základních a klíčových kategorií. (s. 185)

Zásady psaní

- 1. Málokdo je schopen psát jako Proust.*
- 2. Nikdo z nás není e.e.cummings.*
- 3. Čleňme text do odstavců.*
- 4. Zapisujme vše, co nás napadne, avšak pouze při psaní nanečisto.*
- 5. Využijeme vedoucího diplomové práce jako pokusného králíka.*
- 6. Netrvejme tvrdošijně na tom, že je třeba začít od první kapitoly.*
- 7. Nepoužívejme teček na znamení váhání a obavy něco vyslovit, odstraňme vykřičníky jako znak zvolání a údivu, nepoužívejme ironie.*
- 8. Uvádíme-li v práci poprvé nový termín, nezapomeňme předložit jeho definici.*
- 9. Nevysvětlujme, kde je Řím, aniž bychom vysvětlili, kde je Timbuktu.*
- 10. /Preferujeme/ plurál skromnosti, nanejvýš je možno vypouštět osobní zájmena a uchýlovat se k neosobním výrazům.*

11. *Nepřekládejme pokud možno cizí křestní jména.* (s. 187-195)

Základní pravidla citace

1. *Úryvky z textů, které jsou předmětem našeho zájmu a našich analýz, musejí být citovány v rozumné míře.*
2. *Citace z odborné (sekundární) literatury uvádíme pouze tehdy, mají-li takovou váhu, že podpoří a potvrdí naše vlastní názory.*
3. *Myšlenku autora, z něhož citujeme, bychom měli sdílet, ledaže by se před a za citovanou pasáží nacházely naše vlastní kritické výhrady a poznámky.*
4. *Z každé citace musí být jasně identifikovatelný autor a knižní nebo rukopisný pramen.*
5. *Základní texty (primární literatura) musejí být citovány pokud možno podle kritické edice nebo podle co nejspolehlivějšího vydání díla.*
6. *Zabýváme-li se pracemi cizího autora, musejí být citace uváděny v původním jazyce.*
7. *Odkaz na autora a na jeho dílo musí být naprosto jasný.*
8. *Nepřesáhne-li citace dva nebo tři řádky, je možno vložit ji přímo do textu odstavce a oddělit uvozovkami.*
9. *Citace musejí být naprosto věrné.*
10. *Náš odkaz musí být kýmkoli ověřitelný.* (s. 196-203)

Citace, parafráze, plagiát

Jak získat stoprocentní jistotu, že naše parafráze není vlastně plagiátem? Především by měla být kratší než originál. /.../ Důkaz o tom, že jsme postupovali správně získáme tehdy, dokážeme-li provést úspěšnou parafrázi, aniž bychom měli výchozí text před očima. Tím totiž nabudeme jistoty, že jsme text nejenom neopsali, ale že jsme jej navíc i pochopili. (s. 207)

Poznámka jako prostředek k uvádění bibliografických údajů

Narozdíl od poznámek podává kromě toho souhrnná závěrečná bibliografie komplexnější informace. Citujeme-li například z cizího autora, stačí dát do poznámky pouze název díla v originále, zatímco v souhrnné bibliografii neopomeneme napsat, že příslušné dílo vyšlo také v překladu. (s. 214)

Vědecká hrdost

Necítíme-li se způsobilí, nepodáváme svou diplomovou práci k obhajobě. Podáme-li ji, znamená to, že jsme připraveni a nebudeme se na nic vymlouvat a nikomu za nic omlouvat. Nuže: podaří-li se nám shrnout stávající názory na jistou problematiku, vyložit předpokládané obtíže a komplikace, a především zjistit, že u daného tématu existují možnosti nových přístupů a dosud neprozkoumaných řešení, vrhněme se na věc. (s. 229)